

Lestip 'Het geheim van de keel van de nachtegaal'

Over het boek

Lang geleden droomde de Chinese keizer van een tuin. Een tuin vol avontuur en mysterie, de mooiste tuin ooit, de Tuin der Tuinen. Want de keizer wilde enkel de beste en de meest oogverblindende bloemen en bomen voor zijn tuin. Maar dan ontdekt de Keizer de nachtegaal en zijn wonderschone gezang. Het lied van de nachtegaal ontroert heel China. Voor de Keizer is het duidelijk: deze vogel hoort in de Tuin der Tuinen...

Peter Verhelst en Carll Cneut vertellen in dit boek een sprookje van Hans Christian Andersen dat al bijna tweehonderd jaar oud is, maar nog niets van zijn pracht heeft verloren!

Auteur(s)

Peter Verhelst, Carll Cneut (illustrator)

Uitgeverij

De Eenhoorn / 2008

Aantal pagina's

64 p.

ISBN

9789058385079

Genre

Fictie

Prentenboek

Doelgroep

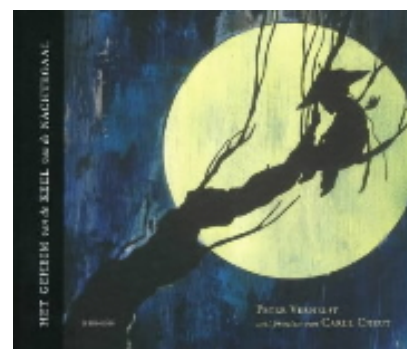
4de leerjaar, 5de leerjaar

Trefwoorden

sprookjes

Auteur lestip

Leen van Hal, Machteld Horemans, Liesbeth Peeters, Geert Robberecht

Aan de slag

Aanzet

Taal

Dit boek is als een geschenk dat je uit een gouden koffertje haalt. Een belangrijk persoon – bijvoorbeeld het schoolhoofd – brengt het mee in een mooi kistje waarin je ook een Chinees voorwerp of kledingstuk legt. Dat prikkelt de nieuwsgierigheid vast. Iemand haalt het boek uit, de hele klas kan nu het boek – met goud op snee! – bewonderen.

Dit prachtboek leent zich goed tot voorlezen. De kinderen zetten zich in een cirkel rond jou, iedereen moet de prenten goed kunnen zien. Zorg voor een rustige vertelsfeer zodat er niets van de schrijfstijl verloren gaat.

Hou een korte nabespreking:

–Wat vond je mooi? Waarom?

–Wat vond je niet mooi? Waarom?

–Wat vond je moeilijk? Waarom?

Laat hen hun antwoord goed beargumenteren.

Als de prachtige schrijfstijl van Peter Verhelst niet spontaan ter sprake komt, vestig je de aandacht er zelf op. Herneem het fragment op pagina 17 dat getuigt van een poëtische en prachtige woordkeuze ('Hij lachte en zijn lach rinkelde tot aan de grenzen van het land'):

- Valt er je iets op in deze zinnen?
- Praat jij ook zo tegen je vrienden?
- Helpen de zinnen je om het verhaal voor je ogen te zien?
- Wat maakt deze zinnen speciaal?

Voor dit boek kreeg Peter Verhelst de Gouden Griffel. Kijk naar het filmpje van de prijsuitreiking op YouTube (zie: bibliografie, 'Peter Verhelst win Gouden Griffel').

EINDTERMEN

- Lager - Nederlands - Spreken 2.5
- Lager - Nederlands - Strategieën 5.2
- Lager - Nederlands - Taalbeschouwing (overkoepelende attitudes) 6.1
- Lager - Nederlands - Strategieën 5.3

Illustraties

Laat je leerlingen een waardeoordeel uitspreken over de illustraties. Wees niet tevreden met 'mooi' of 'niet mooi', vraag naar gevoelens die de illustraties opwekken.

- Hebben je al gelijkaardige prentenboeken gelezen?
- Doen de illustraties je aan bepaalde kunstenaars denken?
- Heb je de bijna onzichtbare nachtegaal ontdekt? (*De nachtegaal verstoopt zich op pagina 36*)

Wijs hen op de vele details in de illustraties (bijvoorbeeld de kleurrijke kostuums), mochten ze die zelf niet opmerken.

Hang 'De goochelaar' van schilder Hiëronymus Bosch (Jeroen Bosch) aan bord. De leerlingen vergelijken de figuren op het schilderij met de figuren in *Het geheim van de keel van de nachtegaal*. Wellicht valt het hen op dat Carll Cneut zijn figuurtjes 'Bosch-achtige' koppen gaf. Breng naast meer werk van Bosch, ook Japanse en Chinese prenten naar de klas. Kijk en vergelijk, bespreek details, kleurgebruik en compositie.

EINDTERMEN

- Lager - Muzische vorming - Beeld 1.1
- Lager - Muzische vorming - Beeld 1.3
- Lager - Muzische vorming - Attitudes 6.2
- Lager - Nederlands - Strategieën 5.3

Verwerkingsactiviteiten

Verdriet en troost

Lees het fragment op pagina 39 opnieuw voor. In dat fragment staat 'verdriet' centraal. Plaats nu vooraan in de klas twee dozen: een 'verdrietdoos' en een 'remediedoos'. In de verdrietdoos steken ze hun antwoorden op volgende vragen – ze schrijven ze kort neer op strookjes papier:

- Wat is verdriet?
- Hoe ga je ermee om?
- Heb je al eens iets meegemaakt wat je verdrietig maakt?
- Aan welke kleur denk je als je verdrietig bent? Kleur je papierstrookje in die kleur voor je het in de 'verdrietdoos' steekt.

In de 'remediedoos' komen de antwoorden op deze vragen:

- Wat troost je als je verdrietig bent?
- Hoe troost je iemand die verdriet heeft?
- Aan welke kleur denk je bij het woord 'troost'? Kleur je papierstrookje in die kleur voor je het in de 'remediedoos' steekt.

Interessant wordt het als je enkele briefjes uit de dozen haalt en voorleest. Stemmen ze in met het antwoord?

EINDTERMEN

- Lager - Sociale vaardigheden - domein relatiewijzen 1.3
- Lager - Nederlands - Schrijven 4.5
- Lager - Nederlands - Spreken 2.1

Meer emoties

Bouw verder op het voorgaande gesprek over 'verdriet':

- Wat gebeurt er met de inwoners van China als de keizer verdrietig is? (*Ze worden ook verdrietig.*)
- Wat gebeurt er met de inwoners van China als de keizer blij is? (*Ze worden ook blij.*)
- Hoe komt dat? (*Ze nemen de gevoelens van de keizer over.*)
- Kan je nog andere emoties opsommen?

Hang afbeeldingen (emoticons of woordkaarten kunnen ook) van verschillende gevoelens (minstens zes: blij, verdrietig, boos, bang, verlegen, verbaasd, eventueel ook: verliefd, woedend) aan het bord. Duid jij een afbeelding aan, moeten de leerlingen de emotie met hun mimiek uitbeelden. In het begin geef je hen veel tijd, later kan je sneller van de ene emotie naar de andere gaan. Daarna werken ze in duo's. De ene leerling speelt een emotie, de andere raadt welke. Tot slot roep je een leerling vooraan: hij of zij is de keizer van China en beeldt een emotie uit. De rest van de klas neemt het gevoel zo snel mogelijk over.

EINDTERMEN

- Lager - Muzische vorming - Drama 3.5

En verder

Pak voor de keizer

Bestudeer samen de prenten pagina 16, 18 en 33, en bespreek de klederdracht van de keizer en zijn bedienden:

- Hebben ze allemaal hetzelfde aan?
- Bestaat hun pak uit één geheel?
- Heeft hun pak slechts één kleur?
- Wat kan je zeggen van de stoffen waarvan de kledij gemaakt is?

Laat de leerlingen restjes cadeaupapier of behangpapier met een motiefje meebrengen. Ze ontwerpen nu zelf een pak voor de keizer, alleen of per twee. Werken ze per twee, dan wordt het een pak op groot formaat.

Richtlijnen bij het ontwerpen zijn:

- Je pak moet uit meerdere stukken bestaan.
- Je pak moet verschillende motieven met elkaar combineren.
- Zorg voor een mooi kleurenspeel.
- Let op de schoenen.
- Denk aan details!

Het pak kleven ze op een gekleurde achtergrond, die de kinderen zelf creëren. Met een zelf gekozen kleur waskrijt kleuren ze een blad papier grof in. Met een andere tint ecoline of waterverf overschilderen ze het hele blad. Geef de werkjes een mooie plaats in je klas.

EINDTERMEN

- Lager - Muzische vorming - Beeld 1.4
- Lager - Muzische vorming - Beeld 1.5
- Lager - Muzische vorming - Beeld 1.6

Nachtegaal in het bos

Bestudeer samen de prent op pagina's 36 en 37 en bespreek de opbouw van het bos:

- Zien alle bomen er hetzelfde uit?
- Zijn alle takken even dik?
- Waar groeien de dikste takken?
- Waar groeien de dunste takken?
- Hebben de bomen bladeren?

De kinderen zoeken zelf een bos. Werk op groot formaat. Je kan de klas opdelen in kleine groepen. Eerst schilderen ze een achtergrond met waterverf of ecoline. Gebruiken ze waterverf, dan mogen ze niet te veel water gebruiken, zodat de kleuren niet te flets worden. Ze experimenteren met de kleuren en de overgang van de verschillende kleuren.

Als de achtergrond droog is, brengen de kinderen de bomen met Oost-Indische inkt aan. De dikke takken schilderen ze met een penseel, de fijne takjes met een pen of een satéstokje. Het bos moet er dichtbegroeid uitzien. Tot slot verstoppen ze een kleine, onopvallende nachtegaal tussen de takken.

EINDTERMEN

- Lager - Muzische vorming - Beeld 1.4
- Lager - Muzische vorming - Beeld 1.5
- Lager - Muzische vorming - Beeld 1.6

Schimmenspel

Bekijk de illustraties op pagina's 30-31, 43 en 49 nog eens opnieuw, en bespreek ze:

- Wat hebben de prenten allemaal gemeen?
- Waarom doen ze je denken?

De prenten zijn een uitstekend opstapje naar een schimmenspel.

Overloop samen met je leerlingen de inhoud van het gelezen verhaal nog eens in grote lijnen en verdeel het in verschillende scènes. Per twee kiezen ze een scène uit die ze met een schimmenspel zullen uitbeelden. Als intro laat je het YouTube-filmpje over schimmenspel zien dat Ben Vanmeenen postte (zie: bibliografie).

Span vooraan in de klas een wit laken, waarachter je een felle lamp plaatst. Vervolgens draai je een tafel met het tafelblad naar het laken toegekeerd. Hierachter nemen de artiesten tijdens het schimmenspel plaats.

De groepjes bepalen welke personages aan bod komen in de scène en hoe het decor er uitziet. Zijn ze inventief, kunnen ze bewegende decorelementen maken: een huisje waarvan de deuren en ramen open en dicht gaan (door middel van een stokje of een reepje karton) bijvoorbeeld.

Buiten het decor moet wel nog genoeg ruimte zijn om de gekozen scène te spelen met de personages. Ook die maken ze van karton. Ze kleven ze op een lange stok, zodat ze tijdens het spelen geen last hebben van de schaduw van hun hand.

Om de beurt krijgen de kinderen tijd om de gekozen scène te repeteren. Je laat hen verschillende muziekstukjes

horen die ze als achtergrondmuziek kunnen gebruiken. Maak samen met je klas een keuze. Voorzie een toonmoment waarbij de verschillende groepjes, rekening houdend met de chronologie van het verhaal, hun schimmenspel spelen. Succes verzekerd!

EINDTERMEN

- Lager - Muzische vorming - Beeld 1.4
- Lager - Muzische vorming - Muziek 2.2
- Lager - Muzische vorming - Drama 3.3

Bibliografie

Websites

www.peterselie.nl/files/Schimmenspel%20spelen%20met%20peuters%20en%20kleuters.pdf

www.schimmenspel.nl/lessen_onderbouw.htm

www.youtube.com/watch?v=d0HA6ngwzk0

-> filmpje 'Peter Verhelst wint Gouden Griffel'

www.youtube.com/watch?v=E8YgXUKhg4A

-> filmpje 'Schimmenspel Ben Vanmeenen'